

CONSILIUL NAȚIONAL AL PERSOANELOR VÂRSTNICE

Evoluția numărului de pensionari și a cuantumului
pensiilor din sistemul asigurărilor sociale de stat
și agricultori în trimestrul I 2016

**Iunie
2016**

Cuprins

CAPITOLUL I

Pensiile din sistemul asigurărilor sociale de stat	3
1.1. Evoluția numărului de pensionari	3
1.1.1. Numărul minim și maxim de pensionari pe categorii de pensii	3
1.1.2. Numărul de pensionari în trimestrul I 2016 față de trimestrul I 2015	4
1.1.3. Evoluția numărului de pensionari pe categorii de pensii și pe grupe de cuantum a pensiei	5
1.1.4. Evoluția numărului de înscrieri noi pe categorii de pensii	6
1.1.5. Evoluția numărului de decese în rândul pensionarilor	8
1.2. Evoluția cuantumului pensiilor	8
1.3. Evoluția puterii de cumpărare a pensiilor	9

CAPITOLUL II

PENSIILE DIN SISTEMUL AGRICULTORILOR	11
2.1. Evoluția numărului de pensionari	11
2.1.1. Numărul minim și maxim de pensionari pe categorii de pensii	11
2.1.2. Numărul de pensionari în trimestrul I 2016 față de trimestrul I 2015	11
2.1.3. Evoluția numărului de pensionari pe grupe de cuantum a pensiei	12
2.1.4. Evoluția numărului de decese în rândul pensionarilor	13
2.2. Evoluția cuantumului pensiilor	14

CAPITOLUL III

EVOLUȚIA NUMĂRULUI TOTAL DE PENSIONARI	15
--	----

CAPITOLUL IV

VENITURILE ȘI CONSUMUL GOSPODĂRIILOR DE PENSIONARI ÎN TRIMESTRUL IV 2015	17
---	----

CAPITOLUL V

CONCLUZII	19
---------------------	----

CAPITOLUL VI

PROPUNERI	22
Bibliografie.	24
Anexe	25

PENSIILE DIN SISTEMUL ASIGURĂRILOR SOCIALE DE STAT¹

1.1. Evoluția numărului de pensionari

1.1.1. Numărul minim și maxim de pensionari pe categorii de pensii

Numărului minim și maxim al pensionarilor de asigurări sociale de stat, pe categorii de pensii (tabelul nr. 1), în trimestrul I 2016, a înregistrat următoarele valori:

- pentru categoria **limită de vârstă**, numărul minim al pensionarilor a fost consemnat în luna ianuarie (3.411.585 pensionari, reprezentând 72,89% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna martie (3.425.100 pensionari, reprezentând 73,20% din numărul total al pensionarilor);
- pentru categoria pensie **anticipată**, numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat în luna martie (23.629 pensionari, reprezentând 0,50% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (24.241 pensionari, reprezentând 0,52% din total);
- pentru categoria **pensie anticipată parțial**, numărul minim al pensionarilor a fost atins în luna martie (77.496 pensionari reprezentând 1,66% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim a fost atins în luna ianuarie (80.407 pensionari reprezentând 1,72% din total);
- pentru categoria **pensie de invaliditate**, numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat tot în luna martie (639.615 pensionari reprezentând 13,67% din total), iar numărul maxim în luna ianuarie (648.211 pensionari reprezentând 13,85%);
- pentru categoria **pensie de urmaș**, numărul minim al pensionarilor

¹Seriile de date statistice lunare privind numărul de pensionari de asigurări sociale de stat și pensia medie de asigurări sociale de stat pe total și pe categorii au fost furnizate de Casa Națională de Pensii Publice

Evoluția numărului de pensionari și a cuantumului pensiilor din sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultorii în trimestrul I 2016

a fost consemnat în luna martie (512.724 pensionari reprezentând 10,96% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (515.709 pensionari reprezentând 11,02%).

Tabelul nr. 1 Numărul de pensionari de asigurări sociale de stat, pe categorii de pensii, în trimestrul I 2016 și în trimestrul I 2015

– persoane –

Luna	Total pensionari	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțial	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș	Ajutor Social
2016							
Ianuarie	4.680.652	3.411.585	24.241	80.407	648.211	515.709	499
Februarie	4.679.307	3.416.900	24.065	78.943	644.965	513.950	484
Martie	4.679.043	3.425.100	23.629	77.496	639.615	512.724	479
Media – trim I	4.679.668	3.417.862	23.978	78.949	644.264	514.128	487
2015							
Ianuarie	4.691.404	3.358.747	21.471	91.626	686.300	532.626	634
Februarie	4.690.249	3.361.560	22.106	90.901	683.793	531.270	619
Martie	4.684.610	3.365.009	22.402	89.857	680.872	525.870	600
Media – trim I	4.688.755	3.361.722	21.993	90.795	683.655	529.922	618

Sursa: <https://www.cnpp.ro/>

1.1.2. Numărul de pensionari în trimestrul I 2016 față de trimestrul I 2015

Numărul de pensionari de asigurări sociale, în trimestrul I 2016 a crescut față de trimestrul I 2015, cea mai mare creștere înregistrându-se în luna februarie (tabelul nr. 2).

Pe total, față de trimestrul I 2015, în scădere au fost numărul mediu de pensionari cu pensie de ajutor social (-21,20%), numărul pensionarilor cu pensie anticipată parțial (-13,05%), cu pensie de invaliditate (-5,76%) și cu pensie de urmaș (-2,98%). În creștere au fost numărul mediu al pensionarilor cu pensie anticipată (+9,03%) și numărul mediu al pensionarilor cu pensie pentru limită de vârstă (+1,67%).

În cifre absolute, în trimestrul I 2016, numărul mediu de pensionari de asigurări sociale de stat a scăzut cu -9.087 persoane (4.679.668 față de 4.688.755 în trimestrul I 2015), datorită scăderii pensionarilor de invaliditate (-39.391), pensiei de urmaș (-15.794), a numărului de pensionari cu pensie anticipată parțial (-11.846) și cu pensie pentru ajutor social (-131).

Evoluția numărului de pensionari și a cuantumului pensiilor din sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultorii în trimestrul I 2016

Tabelul nr. 2 Modificarea numărului de pensionari de asigurări sociale de stat, pe categorii de pensii, trimestrul I 2016 față de trimestrul I 2015

– % –

Luna	Asigurări sociale de stat	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțial	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș	Ajutor Social
Ianuarie	-0,23	1,57	12.90	-12.24	-5.55	-3.18	-21.29
Februarie	-0,23	1,65	8.86	-13.15	-5.68	-3.26	-21.81
Martie	-0,12	1,79	5.48	-13.76	-6.06	-2.50	-20.17
Media – trim I	-0,19	1,67	9.03	-13.05	-5.76	-2.98	-21.20

Sursa: www.cnpas.org

1.1.3. Evoluția numărului de pensionari pe categorii de pensii și pe grupe de quantum a pensiei

În sistemul asigurărilor sociale de stat, în trimestrul I 2016, numărul pensionarilor a avut o evoluție descendentă, cu o descreștere continuă de la 4.680.652 persoane în luna ianuarie, pâna la 4.679.043 persoane în luna martie. Evoluții continue descendente au avut următoarele categorii de pensionari:

- cu pensie de invaliditate de la 648.211 persoane în luna ianuarie la 639.615 în luna martie (respectiv o scădere cu 8.596 persoane);
- cu pensie de urmaș de la 515.709 persoane în luna ianuarie la 512.724 persoane în luna martie (- 2.985 persoane);
- cu pensie anticipată parțial de la 80.407 persoane în luna ianuarie la 77.496 în luna martie (- 2.911 persoane);
- cu pensie anticipată de la 24.241 persoane în luna ianuarie la 23.629 în luna martie (- 612 persoane);
- cu pensie de ajutor social de la 499 la 479 persoane (- 20 persoane).

Evoluție continuu ascendentă a avut doar categoria de pensie pentru limită de vârstă, de la 3.411.585 persoane în luna ianuarie la 3.425.100 în luna martie (respectiv o creștere cu 13.515 persoane).

Referindu-ne la **evoluția numărului pensionarilor de asigurări sociale de stat în trimestrul I 2016, pe grupe în funcție de quantumul pensiei** (anexa nr. 1), situația se prezintă după cum urmează:

Evoluția numărului de pensionari și a cuantumului pensiilor din sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultorii în trimestrul I 2016

- pentru pensiile de până la 400 lei², numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat în luna ianuarie (584.582 pensionari reprezentând 12,49% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna martie (586.098 pensionari reprezentând 12,52% din total pensionari);
- pentru grupa de pensii cuprinse între 401 și 500 lei, numărul minim al pensionarilor a fost consemnat în luna martie (380.952 pensionari reprezentând 8,14% din total), iar numărul maxim în luna ianuarie (382.356 pensionari reprezentând 8,16% din total);
- pentru grupa de pensii între 501 și 1.000 lei, numărul minim al pensionarilor a fost în luna martie (1.935.639 pensionari reprezentând 41,37% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (1.938.538 pensionari reprezentând 41,42% din total);
- pentru grupa de pensii cuprinse între 1.001 și 2000 lei, numărul minim s-a înregistrat în luna februarie (1.599.469 pensionari, respectiv 34,18% din total), iar numărul maxim în luna martie 1.599.683 reprezentând 34,19% din total);
- pentru grupa cu valoarea pensiei peste 2.000 lei, numărul minim al pensionarilor a fost în luna ianuarie (175.557 pensionari reprezentând 3,75% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna martie (176.671 reprezentând 3,77% din total pensionari).

1.1.4. Evoluția numărului de înscrieri noi pe categorii de pensii

Numărul total de înscrieri noi la pensie în trimestrul I 2016, față de trimestrul I 2015 (tabelele nr. 3 și nr. 4), a crescut cu 1.658 persoane, respectiv cu 2,4% (69.734 persoane față de 68.076).

Cea mai mare scădere s-a înregistrat în luna februarie când numărul de înscrieri noi a fost de 29.745 persoane, față de 31.480 persoane în februarie 2015, respectiv o scădere cu -5,5%.

Intrările în sistem, pe categorii de pensii de asigurări sociale de stat, față de primul trimestru din anul anterior au avut următoarea evoluție:

- pentru pensia de invaliditate, numărul de înscrieri noi a scăzut cu 9,4% (13.592 persoane în trimestrul I 2016 față de 14.995 persoane în trimestrul I 2015);

² Legea nr. 186/2014 a Bugetului de Stat pe anul 2015 a majorat valoarea indemnizației sociale pentru pensionari astfel încât să se asigure nivelul minim de 400 lei.

Evoluția numărului de pensionari și a cuantumului pensiilor din sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultorii în trimestrul I 2016

- pentru pensia de limită de vârstă, numărul de înscrieri noi a crescut cu 13,00% (39.810 persoane față de 35.224 în trimestrul I 2015);
- pentru pensia anticipată parțial, numărul de înscrieri noi a scăzut cu - 15,5% (5.299 față de 6.270 persoane în trimestrul I 2015);
- pentru pensia anticipată, numărul de înscrieri noi a scăzut cu 11,0% (2.199 persoane în trimestrul I 2016 față de 2.471);
- pentru pensia de urmaș numărul de înscrieri noi a scăzut cu 3,09% (8.834 față de 9.116 persoane în trimestrul I 2015);

Numărul de înscrieri noi la pensie, în trimestrul I 2016, a înregistrat un maxim de 29.745 persoane în luna februarie și un minim de 12.937 persoane în luna ianuarie (numărul de înscrieri noi este prezentat în tabelul nr. 3, iar modificările față de trimestrul I 2015, în tabelul nr. 4).

În trimestrul I 2016, pe categorii de pensii, cel mai mare număr de înscrieri noi au fost la pensia pentru limită de vârstă (39.810 persoane), urmat de cel pentru pensia de invaliditate (13.592 persoane), pensia de urmaș (8.834 persoane), pensia anticipată parțial (5.299 persoane) și pensia anticipată (2.199 persoane).

Tabelul nr. 3 Numărul de înscrieri noi la pensie în sistemul asigurărilor sociale de stat, pe categorii, în trimestrul I 2016, comparativ cu trimestrul I 2015

– persoane –

Luna	Asigurări sociale de stat	Pensia pentru limita de vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțial	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
2016						
Ianuarie	12.937	6.932	567	1.172	2.607	1.659
Februarie	29.745	16.555	844	2.112	6.569	3.665
Martie	27.052	16.323	788	2.015	4.416	3.510
Total – trim	69.734	39.810	2.199	5.299	13.592	8.834
2015						
Ianuarie	9.765	4.870	488	1.092	2.170	1.145
Februarie	31.480	16.065	1.093	2.800	7.261	4.261
Martie	26.831	14.289	890	2.378	5.564	3.710
Total – trim	68.076	35.224	2.471	6.270	14.995	9.116

Sursa: www.cnpas.org

Evoluția numărului de pensionari și a cuantumului pensiilor din sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultorii în trimestrul I 2016

Tabelul nr.4 Numărul de înscrieri noi la pensie în sistemul asigurărilor sociale de stat, pe categorii, în trimestrul I 2016, comparativ cu trimestrul I 2015

- % -

Luna	Asigurări sociale de stat	Pensia pentru limita de vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțial	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
Ianuarie	32,5	42,3	16,2	7,3	20,1	44,9
Februarie	-5,5	3,1	-22,8	-24,6	-9,5	-14,0
Martie	0,8	14,2	-11,5	-15,3	-20,6	-5,4
Total– trim	2,4	13,0	-11,0	-15,5	-9,4	-3,1

Sursa: www.cnpas.org

1.1.5 Evoluția numărului de decese în rândul pensionarilor

Numărul de decese în rândul pensionarilor, în trimestrul I 2016, a fost de 46.076 pensionari, în scădere cu -3.221 persoane (6,5%) față de trimestrul I 2015 (tabelul nr. 5).

În luna februarie 2016 s-a înregistrat un maxim în ceea ce privește numărul deceselor (16.591 pensionari), iar numărul minim de decese a fost înregistrat în luna ianuarie 2016 (14.340 pensionari).

Tabelul nr. 5 Numărul de pensionari decedați din sistemul asigurărilor sociale de stat în trimestrul I 2016, comparativ cu trimestrul I 2015

- persoane -

Luna	Număr pensionari decedați	
	2015	2016
Ianuarie	8.077	14.340
Februarie	19.975	16.591
Martie	21.245	15.145
Total – trim	49.297	46.076

Sursa: www.cnpas.org

1.2. Evoluția cuantumului pensiilor

În luna martie 2016, față de luna similară din 2015, s-a înregistrat o creștere a pensiei medii de asigurări sociale de stat cu 4,97%, valoarea nominală a acesteia fiind de 930 lei față de 886 lei (tabelul nr. 6).

Tabelul nr. 6 Cuantumul pensiilor de asigurări sociale de stat, în luna martie 2016 și martie 2015

Categororia de pensii		Pensia medie de asigurări sociale de stat	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia anticipată	Pensia anticipată parțial	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
Cuantumul pensiilor (lei)	Martie 2016	930	1.067	1.111	642	587	480
	Martie 2015	886	1.019	1.079	643	589	453
Gradul de modificare al pensiilor (%)		4,97	4,71	2,97	-0,16	-0,34	5,96

Sursa: www.cnpas.org

Pe categorii de pensii, cuantumul pensiei a crescut datorită indexării punctului de pensie începând cu luna ianuarie 2015.

În luna martie 2016, față de pensia pentru limită de vârstă, pensia anticipată a reprezentat 104,1%, pensia anticipată parțial 60,2%, pensia de invaliditate 55,0%, iar pensia de urmaș 45,0%.

1.3. Evoluția puterii de cumpărare a pensiilor

Față de luna octombrie 2009, în luna octombrie 2015, puterea de cumpărare a pensiei medii din sistemul asigurărilor sociale de stat, în cuantum de 930 lei, a fost mai mare cu **7,1%**.

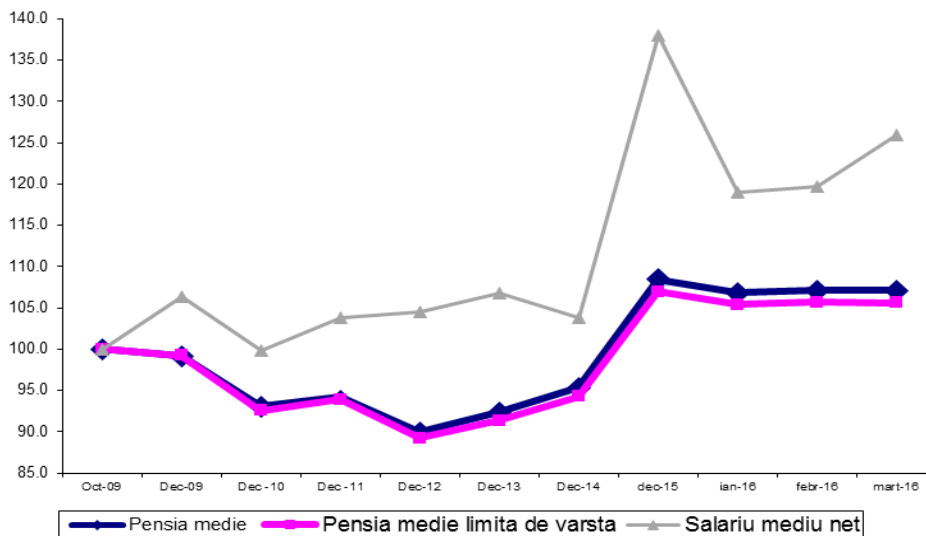
Salariul mediu net în luna martie 2016 a fost de 2.051 lei, respectiv de 2,22 ori mai mare decât pensia medie (930 lei) și de 1,92 ori mai mare decât pensia medie pentru limită de vârstă (1.067 lei). Față de luna octombrie 2009 puterea de cumpărare a salariului mediu net a fost cu 25,9% mai mare.

Nivelul pensiei medii de asigurări sociale de stat și a celei pentru limită de vârstă, în luna martie 2016, față de salariul mediu brut și net au fost următoarele:

- a) pensia medie de asigurări sociale de stat a reprezentat 32,9% din salariul mediu brut și 45,4% din salariul mediu net;
- b) pensia medie pentru limită de vârstă a reprezentat 37,7% din salariul mediu brut și 52,0% din din salariul mediu net.

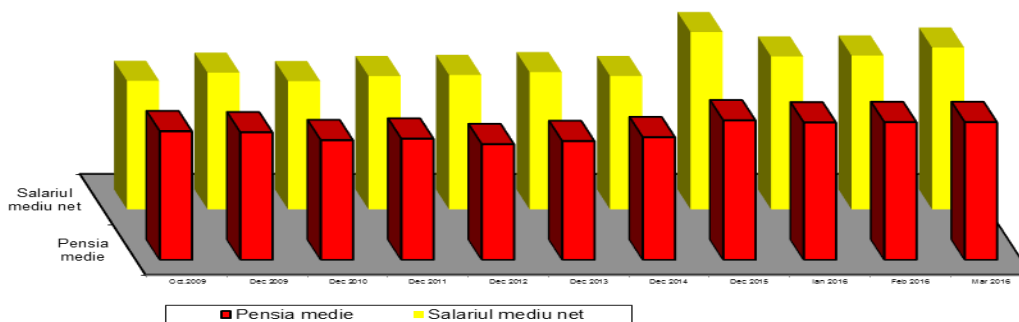
Evoluția numărului de pensionari și a cuantumului pensiilor din sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultorii în trimestrul I 2016

Grafic nr. 1 Evoluția puterii de cumpărare a pensiei medii, a pensiei pentru limită de vârstă și a salariului mediu net, în perioada octombrie 2009 – martie 2016

Sursa: www.cnpas.org

Grafic nr. 2 Evoluția puterii de cumpărare a pensiei medii și a salariului mediu net față de luna octombrie 2009, în perioada octombrie 2009 – martie 2016

Sursa: www.cnpas.org

PENSIILE DIN SISTEMUL AGRICULTORILOR³

2.1. Evoluția numărului de pensionari

2.1.1. Numărul minim și maxim de pensionari pe categorii de pensii

Numărul minim și maxim al pensionarilor agricultori în trimestrul I 2016, pe categorii de pensii (anexa nr. 3) se prezintă sintetic după cum urmează:

- pentru categoria limită de vârstă, numărul minim al pensionarilor agricultori s-a înregistrat în luna martie (391.409 pensionari reprezentând 90,83% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (399.090 pensionari reprezentând 90,77% din total);
- pentru categoria invaliditate, numărul maxim de pensionari s-a consemnat în luna ianuarie (3.197 pensionari respectiv 0,73% din total pensionari), iar numărul minim în luna martie (3.064 pensionari reprezentând 0,71% din total);
- pentru categoria pensie de urmaș, numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat în luna martie (36.435 pensionari reprezentând 8,46% din total), iar numărul maxim în luna ianuarie (37.382 pensionari reprezentând 8,50% din total).

2.1.2. Numărul de pensionari în trimestrul I 2016 față de trimestrul I 2015

Numărul total de pensionari agricultori, în trimestrul I 2016, a scăzut față de trimestrul I 2015, la toate categoriile de pensii, scăderile fiind cuprinse între -9,55% și -16,71%. Pe parcursul trimestrul I 2016, cea mai mare scădere lunară s-a înregistrat în luna ianuarie (tabelul nr. 8).

³Seriile de date statistice lunare privind numărul de pensionari agricultori și pensia medie a agricultorilor pe total și pe categorii au fost furnizate de Casa Națională de Pensii și Alte Drepturi de Asigurări Sociale.

Evoluția numărului de pensionari și a cuantumului pensiilor din sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultori în trimestrul I 2016

Numărul de pensionari agricultori pe categorii de pensii a scăzut după cum urmează:

- cu pensie de invaliditate -16,71%;
- cu pensie de urmaș -12,25%;
- cu pensie pentru limită de vârstă -9,55%;

Tabelul nr. 7 Numărul de pensionari agricultori, pe categorii, în trimestrul I 2016 și trimestrul I 2015

- persoane -

Luna	Total pensionari	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
2016				
Ianuarie	439.669	399.090	3.197	37.382
Februarie	435.464	395.439	3.100	36.925
Martie	430.908	391.409	3.064	36.435
Media – trim I	435.347	395.313	3.120	36.914
2015				
Ianuarie	487.992	441.571	3.797	42.624
Februarie	482.851	437.019	3.763	42.069
Martie	477.811	432.628	3.680	41.503
Media – trim I	482.884	437.073	3.746	42.065

Sursa: www.cnpas.org

Tabelul nr. 8 Modificarea numărului de pensionari agricultori, pe categorii, în trimestrul I 2016, comparativ cu trimestrul I 2015

- în procente -

Luna	Total	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
Ianuarie	-9,90	-9,62	-15,80	-12,30
Februarie	-9,81	-9,51	-17,62	-12,23
Martie	-9,82	-9,53	-16,74	-12,21
Media - trim I	-9,84	-9,55	-16,71	-12,25

Sursa: www.cnpas.org

2.1.3. Evoluția numărului de pensionari pe grupe de cuantum al pensiei

Numărul pensionarilor agricultori a scăzut continuu în trimestrul I 2016 (anexa nr. 3), ajungând în luna martie la 430.908 persoane, față de 439.669 persoane în ianuarie (-8.761 persoane, respectiv -1,99%).

Evoluția numărului de pensionari și a cuantumului pensiilor din sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultori în trimestrul I 2016

Referindu-ne la evoluția numărului pensionarilor agricultori pe grupe, în funcție de cuantumul pensiei, situația a fost următoarea:

- pentru pensiile de până la 400 lei⁴, numărul minim al pensionarilor s-a înregistrat în luna martie (209.144 pensionari reprezentând 48,54% din numărul total al pensionarilor), iar numărul maxim în luna ianuarie (214.118 pensionari reprezentând 48,70% din total);
- pentru pensiile cuprinse între 401 și 500 lei, numărul minim al pensionarilor agricultori a fost în luna martie (177.470 pensionari reprezentând 41,19% din total), iar numărul maxim în luna ianuarie 180.364, reprezentând 41,02% din total);
- pentru pensiile de peste 500 lei, numărul minim al pensionarilor s-a consemnat în luna martie (44.294 pensionari reprezentând 10,28% din total pensionari), iar numărul maxim în luna ianuarie (45.187, respectiv 10,28% din total).

2.1.4. Evoluția numărului de decese în rândul pensionarilor agricultori

Numărul de decese în rândul pensionarilor agricultori în trimestrul I 2016 a fost de 11.404 pensionari, în scădere cu -8,1% față de trimestrul I 2015, când numărul deceselor a fost de 12.404 pensionari (tabelul nr. 9).

În luna martie 2016 s-a înregistrat un maxim în ceea ce privește numărul deceselor (4.217 pensionari), iar numărul minim de decese a fost în luna ianuarie 2016 (3.205 pensionari).

Tabelul nr. 9 Numărul de pensionari decedați, din sistemul agricultorilor, în trimestrul I 2015 comparativ cu trimestrul I 2016

- persoane -

Luna	Număr pensionari decedați	
	2015	2016
Ianuarie	2.990	3.205
Februarie	4.862	3.982
Martie	4.552	4.217
Total – an	12.404	11.404

Sursa: www.cnpas.org

⁴ Legea nr.186/2014 a Bugetului de Stat pe anul 2015 a majorat valoarea indemnizației sociale pentru pensionari astfel încât să se asigure nivelul minim de 400 lei.

2.2. Evoluția cuantumului pensiilor

În ceea ce privește cuantumul pensiilor pentru persoanele care au lucrat în agricultură (tabelul nr.10), în luna martie 2016, s-a înregistrat o creștere a pensiei cu 5,54% față de luna martie 2015, valoarea nominală a acesteia fiind de 381 lei (față de 361 lei în luna martie 2015). *Menționăm că la pensiile cu valoare sub 400 lei se adaugă indemnizația socială pentru asigurarea acestui cuantumului minim stabilit prin Legea nr. 186/2014 a Bugetului de Stat.*

Tabelul nr. 10 Cuantumul pensiilor de agricultori în luna martie a anilor 2016 și 2015
- lei -

Categorია de pensii		Pensia medie	Pensia pentru limită de vârstă	Pensia de invaliditate	Pensia de urmaș
Cuantumul pensiilor (lei)	Mar 2016	381	401	233	176
	Mar 2015	361	381	224	167
Gradul de modificare a pensiilor (%)		5,54	5,25	4,02	5,39

Sursa: www.cnpas.org

Pentru toate tipurile de categorii de pensii, pensia a crescut.

În luna martie 2016, față de pensia de agricultor pentru limită de vârstă (401 lei), pensia medie (381 lei) a reprezentat 95,0%, pensia de invaliditate (233 lei) a reprezentat 58,1%, iar pensia de urmaș (176 lei) a reprezentat 43,9%.

Capitolul III

EVOLUȚIA NUMĂRULUI TOTAL DE PENSIONARI

În sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultori (anexa nr. 4) numărul pensionarilor a avut o evoluție descendentă pe parcursul anului 2015, de la 5.120.321 persoane în luna ianuarie 2016, la 5.109.951 persoane în luna martie 2016 (-10.370 persoane).

Față de trimestrul I 2015, în primul trimestru din 2016, numărul mediu de pensionari a scăzut cu -56.624 pensionari (5.115.015 pensionari în trimestrul I 2016 față de 5.171.639 în trimestrul I 2015).

Următoarele categorii de pensii au înregistrat evoluții strict descendente:

- numărul total de pensionari, cu o scădere de la 5.120.321 persoane în luna ianuarie, la 5.109.951 persoane în luna martie (-10.370 persoane);
- numărul pensionarilor cu pensie anticipată parțială, cu o descreștere de la 80.407 persoane în luna ianuarie, până la 77.496 persoane în luna martie (-2.911 persoane);
- pensionarii cu pensie invaliditate cu o scădere totală de -8.729 persoane (de la 651.408 persoane în luna ianuarie la 642.679 persoane în luna martie);
- pensionarii urmași au scăzut continuu de la 553.091 persoane în luna ianuarie la 549.159 persoane în luna martie (-3.932 persoane);

Evoluția pensiilor anticipate, anticipate parțial și a pensiei de ajutor social, fiind specifice asigurărilor sociale de stat, au fost analizate în primul capitol.

Din totalul de 5.109.951 pensionari, în luna martie 2016, 2.339.218 pensionari (45,78%) au avut pensii sub pragul minim de trai decent⁵⁾ (710 lei), iar 1.734.138 pensionari (33,94%) au avut pensii sub pragul minim de subzistență (559 lei).

⁵ Valorile pragului minim de subzistență și al pragului minim de trai decent pentru pensionarul singur, total țară, sunt comunicate de Institutul de Cercetare a Calității Vieții și se referă la luna martie 2016

Evoluția numărului de pensionari și a cuantumului pensiilor din sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultori în trimestrul I 2016

Tabelul nr. 11 Pensionarii cu pensii sub valoarea pragurilor decent și de subzistență în luna martie 2016

Praguri de venituri lunare	Valoarea maximă de referință (lei)	Numărul de pensionari sub valoarea pragurilor	Ponderea în total pensionari (%)
Nivelul minim de subzistență	559	1.734.138	33,94
Nivelul minim de trai decent	710	2.339.218	45,78
TOTAL	X	5.109.951	100,00

Sursa: www.cnpas.org

Numărul pensionarilor care în perioada analizată au avut pensii de 2000 lei și peste a fost în creștere de la 175.557 persoane în luna ianuarie 2016 la 176.671 persoane în luna martie 2016 (anexa nr. 4).

În ceea ce privește numărul total de decese pentru total pensionari (sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultori), în trimestrul I 2016, a fost de 57.480 persoane, în scădere față de în trimestrul I 2015, cu 4.221 persoane, respectiv cu 6,8% (tabelul nr. 12).

Din datele lunare, rezultă că în luna februarie 2016 s-a înregistrat un maxim în ceea ce privește numărul deceselor (20.573 pensionari), iar numărul minim a fost în luna ianuarie 2016 (17.545 pensionari).

Tabelul nr. 12 Numărul de pensionari decedați din sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultori, în trimestrul I 2016 și în trimestrul I 2015

- persoane -

Luna	Număr pensionari decedați	
	2015	2016
Ianuarie	11.067	17.545
Februarie	24.837	20.573
Martie	25.797	19.362
Total-trim I	61.701	57.480

Sursa: www.cnpas.org

Capitolul IV

VENITURILE ȘI CONSUMUL GOSPODĂRIILOR DE PENSIONARI ÎN TRIMESTRUL IV 2015⁶

Datele prezentate în lucrarea "Veniturile și consumul populației în trimestrul IV 2015", publicată de Institutul Național de Statistică, relevă faptul că o gospodărie de pensionari a avut un venit total mediu lunar de 2.145,8 lei (804,6 lei /persoană) și a efectuat cheltuieli totale medii lunare de 1.885,3 lei (706,9 lei /persoană).

Venitul mediu total lunar, de 2.145,8 lei, al unei gospodării de pensionari, în trimestrul IV 2015, a reprezentat 75,0% din venitul mediu pe ansamblul gospodăriilor (2.862,4 lei).

Structura veniturilor totale ale gospodăriilor de pensionari s-a caracterizat prin ponderea mare a veniturilor din prestații sociale (1.256,5 lei reprezentând 58,6% din veniturile totale), cea mai mare parte a acestora fiind reprezentată de pensii (1.216,4 lei respectiv 56,7% din veniturile totale).

Veniturile din salarii brute și alte drepturi salariale au reprezentat 20,7% din veniturile totale. Veniturile în natură au avut o pondere de 15,9% în veniturile totale, iar contravaloarea consumului din resurse proprii⁷, 14,7%.

La formarea veniturilor totale au contribuit, de asemenea, veniturile din agricultură (vânzări de produse agroalimentare, animale și păsări, prestarea unor activități și încasări de la societăți și asociații agricole 1,7%), veniturile din activități neagricole independente (1,3%), veniturile din vânzarea de active din patrimoniul gospodăriei (0,7%), etc.

Nivelul mediu lunar al veniturilor bănești în trimestrul IV 2015 (1.805,6 lei pentru gospodăria de pensionari și 821,8 lei pe persoană) a reprezentat 84,1% din totalul veniturilor medii ale gospodăriei de pensionari.

Cheltuielile totale ale gospodăriei de pensionari, în trimestrul IV 2015, au fost în medie, de 1.569,9 lei lunar (588,6 lei pe persoană) și au reprezentat 61,9% din nivelul venitului mediu total lunar al acestei categorii de populație.

⁶ Datele prezentate în acest capitol sunt culese din lucrarea "Veniturile și consumul populației în trimestrul IV 2015", publicată de Institutul Național de Statistică și se referă la gospodăriile de pensionari

⁷ Acestea reprezintă produse alimentare și nealimentare de proveniență agricolă și zootehnică, din producție proprie, care intră în consumul gospodăriilor, consumul din stoc, precum și din cele primite pentru munca prestată în alte gospodării sau primite de la rude, prieteni sau alte persoane.

Evoluția numărului de pensionari și a cuantumului pensiilor din sistemul asigurărilor sociale de stat și agricultorii în trimestrul I 2016

Principala destinație a cheltuielilor gospodăriilor de pensionari, consumul, a reprezentat 1.269,7 lei pe gospodărie (577,9 lei pe persoană), cu o pondere în cheltuielile totale ale gospodăriei de pensionari de 67,3%.

Cheltuielile bănești de 1.569,9 lei, au reprezentat 83,3% în cheltuielile totale ale gospodăriei de pensionari. Dintre acestea cheltuielile pentru alimente și băuturi consumate au fost de 413,0 lei (32,7%), cheltuielile pentru cumpărarea mărfurilor nealimentare de 488,4 lei (38,8%) și cheltuielile pentru plata serviciilor de 358,8 lei (28,5%).

În totalul consumului de produse agroalimentare (222,1 lei pe persoană), pe primele locuri ale consumului pensionarilor s-au situat: carnea și preparatele din carne (24,6%), cerealele și produsele din cereale (18,1%, din care pâinea și produsele de franzelărie au reprezentat 12,2% din total), brânzeturile și smântâna (7,3%), legumele și conserve din legume (7,2%), lapte (7,0%), fructele (6,2%), și grăsimile (4,0%), care însumate au reprezentat 74,4% din totalul consumului de produse agroalimentare.

Din totalul cheltuielilor pentru cumpărarea mărfurilor nealimentare (488,4 lei pentru gospodăria de pensionari), 18,0% s-au alocat produselor medicale, aparatelor și medicamentelor, 17,3% combustibililor solizi, 7,9% îmbrăcăminte, 7,3% încălțăminte, 6,5% articole și produse pentru îngrijire personală, care însumate au reprezentat 74,4% din total cheltuielilor pentru cumpărarea mărfurilor nealimentare.

Din totalul cheltuielilor pentru plata serviciilor (358,8 lei pentru gospodăria de pensionari), energia electrică a reprezentat 23,2%, servicii de telefonie - 17,3%, gaze naturale – 13,2%, apă, canal, salubritate și servicii comunale – 13,1%, în total 66,8% pentru plata serviciilor.

CONCLUZII

În luna martie 2016 pensia medie a fost de 930 lei.

Din datele statistice prezentate în anexa nr. 8, în luna martie 2016, un număr de 1.734.138 (33,94%) pensionari de asigurări sociale de stat și agricultori s-au situat sub valoarea pragului minim de subzistență (559 lei) și 2.339.218 (45,78%) pensionari sub valoarea pragului minim de trai decent (710 lei).

În trimestrul IV 2015, venitul total mediu lunar al unei gospodării a fost de 2.862,4 lei, iar pentru gospodăria de pensionari, a fost de 2.145,8 lei.

Totalul cheltuielilor bănești ale unei gospodării a fost de 2.207,6 lei, iar pentru gospodăria de pensionari au fost 1.569,9 lei. Venitul mediu total lunar al unei gospodării de pensionari a reprezentat 75,0% din venitul mediu pe ansamblul gospodăriilor. Dintre acestea cheltuielile pentru alimente și băuturi au fost de 413,0 lei (32,7%), cheltuielile pentru cumpărarea mărfurilor nealimentare de 488,4 lei (38,8%), iar cheltuielile pentru plata serviciilor de 358,8 lei (28,5%).

Pe ansamblul gospodăriilor, în trimestrul IV 2015, consumul mediu zilnic pe o persoană a fost de 2.417,7 calorii, formate din 82,2 grame protide, 86,6 grame lipide și 299,6 grame glucide. Consumul cel mai mare de calorii a fost înregistrat în gospodăriile de pensionari (2.596,7 calorii, formate din 87,9 grame protide, 93,7 grame lipide și 321,3 grame glucide).

La **mărfurile alimentare**, deși prețurile au crescut în luna martie 2016, față de luna decembrie 2015, cu numai 0,8% pe total, s-au înregistrat creșteri mai mari de prețuri la: cartofi (+8,53%), citrice și alte fructe meridionale (+7,26%), fructe și conserve din fructe (+4,65%), alte legume și conserve de legume (+4,60%), fructe proaspete (+2,80%), zahăr (+2,42%), ulei comestibil (+1,90%).

La **mărfuri nealimentare**, unde, prețurile au scăzut în luna martie 2016, față de luna decembrie 2015, cu -1,6% pe total, s-au înregistrat creșteri la: cărți, ziare, reviste (+1,12%). În sfera **serviciilor**, unde prețurile au scăzut

În martie 2016, față de luna decembrie 2015, cu -2,26% pe total, s-au înregistrat creșteri doar la serviciile poștale (+19,49%).

Datorită nivelului scăzut al pensiilor, pentru o mare parte a pensionarilor cheltuielile strict necesare pentru alimente, întreținerea locuinței, precum și a serviciilor de sănătate sunt apăsătoare, astfel încât, în condițiile în care nu există un sprijin consistent din partea statului, preocupările pentru participarea la viața socială și culturală a populației vârstnice rămân reziduale.

Situația grea, în care se găsește astăzi o bună parte a vârstnicilor din România, considerăm că se datorează în principal următoarelor aspecte:

- creșterea progresivă a costurilor întreținerii locuinței și creșterea prețurilor la alimentele și serviciile de bază ridică gradul de incidență a sărăciei în rândul vârstnicilor, care, datorită vârstei înaintate, sunt expuși suplimentar unor riscuri specifice bătrâneții;
- sistemul de servicii sociale și medico-sociale este reglementat în mod fragmentat, asistența persoanelor vârstnice singure, care nu se mai pot autogospodări, și a celor cu deficiențe (ca grupuri principale de risc) nu se realizează coordonat într-un sistem articulat de servicii și instituții care, prin cooperare permanentă, să poată asigura serviciile necesare;
- veniturile insuficiente ale pensionarilor fac ca aceștia să nu mai poată acoperi cheltuielile strict necesare pentru procurarea medicamentelor, de întreținere a sănătății și pentru plata unor servicii și analize medicale în ambulatoriu sau în spitale;
- protecția socială a vârstnicilor nu se asigură pe baza unui program național aprobat de Parlament, cu obiective și termene precise, ceea ce face ca aceasta să rămână cu mult sub nivelul european.

De asemenea, în România nu au fost încă dezvoltate și aplicate programe care să vizeze pregătirea pentru pensionare și identificarea posibilităților de menținere a unei vieți active și a unei participări sociale semnificative pentru persoanele vârstnice, iar preocupările în acest sens au rămas la nivel de inițiative singulare.

Pe domenii de interes pentru persoanele vârstnice se evidențiază în mod expres următoarele probleme majore:

- **Pensii și asigurări sociale**

Nivelul pensiilor în sistemul public se menține mic față de cel al salariilor (pensia medie de asigurări sociale de stat a reprezentat în luna aprilie 2016 numai 32,3% din salariul mediu brut), în condițiile în care și

salariile sunt departe de ceea ce ar fi necesar nu doar pentru un trai decent ci și pentru a constitui un mijloc stimulatîv de atragere a forței de muncă.

Sistemul public de pensii din România se găsește, în prezent, într-o situație critică, cu deficite financiare curente și oferă pensii în cuantum insuficient unui trai decent pentru o mare parte a pensionarilor.

- **Reglementări legislative:**

Nu există o lege cadru pentru protecția drepturilor persoanelor vârstnice armonizată cu actuala Lege a asistenței sociale nr. 292/2011 și nici reglementări specifice și punctuale prin aplicarea cărora să se asigure:

- luarea în considerare a particularităților, definițiilor și procedurilor stabilite în legislația Uniunii Europene pentru corespondența organizatorică, funcțională și administrativă cu practicile din celelalte țări în domeniul protecției sociale a persoanelor vârstnice;
- detalierea în mod clar a tuturor drepturilor persoanelor vârstnice și a modului de acces la acestea;
- extinderea sistemului de facilități și accesibilități punctuale acordate vârstnicilor, reglementarea condițiilor de acordare a acestora și stabilirea instituțiilor implicate și desemnate să le soluționeze solicitările.

Capitolul VI

PROPUNERI

În domeniul sistemului public de pensii considerăm că ar fi necesare următoarele măsuri:

- Aplicarea de practici flexibile de lucru care să încurajeze persoanele vârstnice să rămână sau să reintre pe piața muncii;
- Instituirea de norme și convenții care să permită prelungirea vieții active, dincolo de 65 de ani, cu beneficii fiscale și sociale atât pentru vârstnici, cât și pentru angajatori;
- Desființarea pensiei anticipate și parțial anticipate;
- Acordarea necondiționată pensionarului supraviețuitor a unui cuantum de 25% din pensia soțului decedat.
- Revizuirea cadrului legislativ privind cumulul dintre pensie și veniturile salariale;
- Renunțarea la Pilonul II de pensii și recuperarea sumelor transferate, sau cel puțin sistarea plăților către acest pilon pentru o perioadă de 5 ani. Aceasta se impune cu atât mai mult prin faptul că nici una din companiile beneficiare nu este garantată de statul de care aparține, iar gradul de risc evaluat la nivelul UE pentru companiile din România este între 50,0% și 80,0%.
- În perspectivă, motivarea și încurajarea angajaților și angajatorilor să participe la Pilonul III⁸ de pensii, cu avantajul unor beneficii de natură fiscală pentru aceștia, iar pentru angajat cu avantajul acumulării și fructificării contribuțiilor strânse de-a lungul vieții, în conturile personale din cadrul fondului de pensii facultative, contribuții pe care le va putea folosi din momentul pensionării;
- Menținerea pe termen scurt și creșterea (pe termen lung) a numărului de angajați cu forme legale prin politici active în sfera ocupării forței de

⁸ **Pilonul III** este denumirea dată sistemului de pensii facultative, administrate de companii private, sistem bazat pe conturi individuale și aderare facultativă. Participarea la pensiile facultative din acest pilon nu este interzisă în funcție de vârstă.

muncă, investiții (care să creeze noi locuri de muncă și să crească veniturile);

- Inițierea de măsuri concrete de combatere a muncii integrale sau parțiale în economia ascunsă (multe firme private își plătesc angajații la nivelul salariului minim pe economie, cu contracte parțiale de muncă);
- Creșterea numărului de contribuabili prin atragerea celor care lucrează în agricultură sau ca liber întreprinzători și care în prezent sunt neasigurați, precum și prin includerea altor categorii de persoane care obțin venituri.

Alte propuneri care să vină în sprijinul populației vârstnice în scopul asigurării unui trai decent ar fi:

- aplicarea de măsuri active, pentru eliminarea riscului de excluziune socială a persoanelor vârstnice rămase singure, fără familie (inclusiv din mediul rural);
- extinderea modalităților de soluționare a problemelor vârstnicilor prin introducerea de beneficii, facilități și accesibilități ce se pot acorda acestora, reglementarea condițiilor de sprijin a celor în dificultate și stabilirea instituțiilor implicate și obligate să le soluționeze solicitările;
- acordarea unei atenții deosebite persoanelor în vârstă cu risc ridicat de sărăcie, persoanelor vârstnice dependente, minorităților etnice, precum și celor care au lucrat pe cont propriu sau în economia informală.

Bibliografie:

- Comunicatul Institutului Național de Statistică privind valoarea coșului de consum lunar al pensionarului singur, total țară, calculat la prețurile lunii ianuarie 2016;
- Comunicatul Institutului de Cercetare a Calității Vieții privind valoarea nivelului minim de subzistență și a nivelului minim de trai decent al pensionarului singur, total țară, calculate la prețurile lunii martie 2016;
- Comunicatul de presă nr. 92 /11 aprilie 2016 al Institutului Național de Statistică privind indicele prețurilor de consum în luna martie 2016;
- Comunicatul de presă nr.112/9 mai 2016 al Institutului Național de Statistică privind câștigul salarial mediu în luna martie 2016;
- Bazele de date tempo-online ale Institutului Național de Statistică.

A n e x e